

Fjölbrautaskóli Suðurlands
Haustönn 2026

TRÉS1HV08

Handavinnuáfangi í
trésmíði
Námsáætlun

Kennari:	Lárus Gestsson (LG) larusgestsson@fsu.is
-----------------	---

Áfangalýsing:

Í þessum byrjunaráfanga byggingatækni er fræðilegur grunnur byrjunaráfanganna í tréiðnum kynntur fyrir nemendum. Fjallað er um umgengni við efni, vélar, verkfæri og vinnustaðinn með áherslu á handavinnuþátt iðngreinarinnar. Lögð er áhersla á að nemandinn tileinki sér faglega nálgun á þeim verkefnum sem unnin eru samhliða áfanganum. Kenndar eru samsetningar, lausnir og hugtök sem leggja grunninn að góðum vinnubrögðum við almenna trésmíði. Einnig vinna nemendur verkefni tengd áfanganum með það fyrir augum að auka getu þeirra til að vinna með handverkfærum og kynna þeim mikilvægi þekkingar og fagmennsku í iðngreininni.

Þekkingarviðmið:

Nemandi skal hafa aflað sér þekkingar og skilnings á:

- vinnuaðstöðu og vinnumhverfi
- algengasta smíðavið og samsetningum án festinga
- meðferð, notkunarviðum og virkni einstakra handverkfæra
- áhöldum til mælinga og uppmerkinga
- mismunandi gerðum hverfisteina, smergela og brýna
- öryggisreglum sem tengjast vinnu með handverkfærum
- öryggisreglum sem tengjast vinnu með verkfærum til brýnslu handverkfæra
- öryggisreglum fyrir meðferð og notkun einstakra límtegunda
- einstökum samsetningum og notkunarviði þeirra
- þvingum og vinnuaðferðum við samsetningar í trésmíði
- algengustu gerðum og notkunarviðum viðarlíms

- nöglum og skrifum og notkun þeirra í trésmíði

Leikniviðmið:

Nemandi skal hafa öðlast leikni í:

- nota áhöld til mælinga og uppmerkinga
- nota mismunandi tegundir handverkfæra
- leggja á og brýna algengustu handverkfæri
- nota helstu trésmíðingarnar við einfalda trésmíði
- þekkja helstu viðartegundir

Hæfniviðmið:

Nemandi skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- aðlagast sig að mismunandi vinnuumhverfi
- velja smíðavið fyrir einstök verkefni og rökstyðja valið
- beita vinnuskipulagi í trésmíði og fylgja aðgerðalista við vinnu
- ganga úr skugga um gæði smíðishluta fyrir samsetningu
- nota þvingur markvisst til að fá smíðishlut réttan í límingu
- mæla og taka úr fyrir samsetningum á smíðishlutum

Námsefni:

Áfangi með áherslu á verklega þjálfun. Sérstök áhersla á vinnu með handverkfærum, farið í skerpingu á hefiltönn og sporjárnnum. Einnig er lögð áhersla á að búa til efnislista og fara eftir aðgerðarlista við vinnu (skipuleggja vinnu)

Bókin „Verkfæri tréðngreina“ gegnir hlutverki í þessum áfanga TRÉS1HV08 og er á bókalista nemenda í INNU.

Nemendur nota hana í fyrstu tímunum þannig að það er áriðandi að kaupa hana strax.

Einnig er námsefni frá kennara, í umræðum í tímum verður til þekking ef nemendur temja sér að fylgjast með, þessi þáttur er mjög mikilvægur hluti námsins.

Áætlun um yfirferð og verkefnaskil:

Vika nr.	Dagsetning	Námsefni – viðfangsefni- verkefni	Bókleg verkefni, fyrirlestrar, heimsóknir.
1 34	17-21 ágúst 18 er nýnemadagur. 19 er fyrsti kennsludagur.	Kynning og innlagnir á verkefnum annarinnar. Farið yfir skipulag vinnu, fagmennsku og fleira sem tengist verkefnavinnu. Einnig förum við yfir námsmat, öryggismál, mætingarreglur, umgengismál ástundun og ábyrgð á eigin námi. Farið í kynningu á helstu handverkfærum sem við notum í bekksalnum.	Mjög mikilvægt að nemendur kaupi í þessari viku bókina „Verkfæri tréiðngreina“ sem er á bókalista áfangans.
2 35	24-28 ágúst	Verkefni 1 lagt inn. Verkefni 1 er fjöl hefluð með handhefli á tvær hliðar og söguð með handsög í rétta lengd samkvæmt teikningu frá kennara. Farið yfir mikilvægi fagmennsku. Heflar teknir í sundur og nemendur þjálfar sig í að setja hann saman og stilla.	Búa til efnislista fyrir verkefni 1
3 36	1-5 sept.	Verkefni 1	
4 37	7-11 sept. Nýnemaferð 8 sept.	Verkefni 2 lagt inn. Verkefni 2 er verkfærakassi sem geirnegldur er saman á öllum hornum. Kennari kemur með nánari útlistun og sýnikennslu áður en smíði hefst. Farið yfir hvaða handverkfæri við notum og hvernig við nýttum þau við smíðina. Fara í brýnslu sporjárna og mikilvægi þess að þau bítu vel við vinnu.	Búa til efnislista fyrir verkefni 2. Aðgerðarlisti og teikning lögð fram af kennara. Teikna upp (fríhendis) verkfærakassa á A4 og gera efnislista
5 38	14-18 sept.	Verkefni 2 í vinnslu.	

6 39	21-25 sept.	Verkefni 2 í vinnslu	Bóklegt próf 1 lagt fyrir í INNU, opið í 100 mín. Vikudagur ákveðinn síðar.
7 40	28 sept.- 2 okt.	Verkefni 2 í vinnslu	
8 41	6-10 okt. 6 námsmats og skrapdagur Áfangamessa 7 okt.	Verkefni 2 í vinnslu	
9 42	13-17 okt. Valdagur 14 okt.	Verkefni 2 í vinnslu	Ef vel gengur verður mögulega eitthvað uppbrot í þessari viku.
10 43	20-24 okt. 21 miðannarmat haustfrí 22- 23 okt.	Verkefni 2 í vinnslu	
11 44	26-30 okt.	Verkefni 2 í vinnslu	
12 45	2-6 nóv.	Verkefni 2 klárast	Bóklegt próf 2 lagt fyrir í INNU, opið í 100 mín. Vikudagur ákveðinn síðar.
13 46	9-13 nóv.	Verkefni 3 Ef vel gengur með hin verkefnin smíðum við litla tröppu til innanhússnota. Kennari leggur fram teikningu og útlistar líkt og áður verklag og skipulag.	Búa til efnislista fyrir verkefni 3.
14 47	16-20 nóv.	Verkefni 3 í vinnslu	
15 48	23-27 nóv. 27 skrap-próf	Verkefni 3 í vinnslu	
16 49	30nóv-4 des.	Verkefni 3 í vinnslu	
17 50	7-11 des. Síðasti kennsludagur 10 des.	Tiltekt og frágangur í smíðastofu Allir nemendur taka þátt í tiltekt og frágangi fyrir næstu önn.	

Sérreglur áfangans:

Farið er fram á að nemendur komi með að lámarki 3m málband, tommustokk 1m með mm og teikniblýant í tíma, mikilvægt er að hafa þetta alltaf meðferðis eða geyma í skólanum. Skólinn skaffar ekki þessa hluti.

Við viljum eindregið hvetja nemendur til að kaupa sér verkfæri eins og sporjárn, hefil og handsög svo eitthvað sé nefnt.

Kennari ráðleggur nánar hvaða gerð og stærð verkfæra nýtast best við námið og á Sveinsprófi.

Nemendur geta fengið lánaða skápa endurgjaldslaust undir verkfæri og annað sem þeir vilja geyma í skólanum, en verða sjálfir að koma með lás. Fyrstur kemur fyrstur fær.

Nemendum er boðið upp á vinnufatapakka sem inniheldur, öryggisskó, hjálm, heyrnarhlífar, buxur, smíðasvuntu, bol og eitthvað fleira. Nemendur fá þennan pakka á um það bil ¼ af kostnaðarverði. Styrktaraðilar eru Byko, Hagar og F.Su. Á síðasta ári var kostnaður nemenda 15.000kr. og verður líklega sá sami á þessu skólaári.

Gerð er krafa um að nemendur séu í vinnufatnaði í verklegum tímum og nemendum er neitað um þátttöku í tíma nema í vinnufatnaði og öryggisskóm.

Krafa er gerð um góða mætingu, samvinnu og virkni í áfanganum. Reiknað er með að nemendur sýni ábyrgð og áhuga á sínu námi og trufla ekki hópinn sem unnið er með. Einn mikilvægur kostur iðnaðarfólks er að vinna saman í hóp.

Verkefni í þessum áfanga eru einstaklingsverkefni og þar af leiðandi reynir enn meira á góða ástundun og virkni í tímum.

Mikilvægt er að nemendur standi við gerða dreifnámssamninga (á við eldri nemendur)

Að öðru leiti gilda skólasóknarreglur FSu um námið.

Fyrirkomulag námsmats:

Námsþáttur	Lýsing á námsmati	Vægi
Ástundun	Raunmæting í kennslustundum samkvæmt skráningu í Innu, farið yfir d-samninga og notað við mat ef við á.	8 %
Verkefni: Samvinna og virkni	Símat tvisvar á önn Mat sést nánar í einkunnaþáttum verkefnis í INNU.	8 %
Verkefni: Verklag og framför.	Símat tvisvar á önn Mat sést nánar í einkunnaþáttum verkefnis í INNU.	10 %

Verkefni 1 verklegt. Hefla fjöl á tvær hliðar (kannt og breiðari flöt) Saga enda í 90° og 45°	Mat sést nánar undir einkunnarþáttum verkefnis í INNU.	6%
Verkefni 2 verklegt. Verkfærakassi.	Mat sést nánar undir einkunnarþáttum verkefnis í INNU.	30%
Verkefni 3 verklegt. Lítil innanhússtrappa.	Mat sést nánar undir einkunnarþáttum verkefnis í INNU.	18 %
Bóklegt próf 1	Próf tekið í viku 6 (39) Efnistöð úr umræðum í tímum, efni frá kennara og bókinni „Verkfæri tréiðngreina“	10%
Bóklegt próf 2	Próf tekið í viku 12 (45) Efnistöð úr umræðum í tímum, efni frá kennara og bókinni „Verkfæri tréiðngreina“	10%
	Samtals	100%

Reglur um svindl og notkun gervigreindar

<https://www.fsu.is/is/namid/namskrofur-og-reglur/reglur-um-svindl-i-verkefnum-og-profum>

Ef að grunur um ritstuld og/eða óleyfilega notkun á gervigreind vaknar gætu nemendur þurft að gera munnlega grein fyrir verkefni/prófi.

Sömu reglur gilda um notkun gervigreindar við skrif og gilda um heimildaskráningu almennt. Reglur um heimildaskráningu má finna á heimasíðu skólans.

<https://www.fsu.is/is/namid/namskrofur-og-reglur/heimildaskraning-leidbeiningar>

Kennsluáætlun er sett fram með fyrirvara um breytingar.

Fjölbrautaskóla Suðurlands 25 maí 2026.

Höfundur:

Lárus Gestsson fagstjóri og kennari trédeild FSu.